

EUROOPA KOHTU OTSUS

11. juuli 1996*

Direktiiv 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – EÜ asutamislepingu artikkel 36 – Kaubamärgiga tähistatud toodete ümberpakendamine

Liidetud kohtuasjades C-427/93, C-429/93 ja C-436/93,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Sø- og Handelsretten i Københavni (Taani) (C-427/93 ja C-429/93) ning Højestereti (Taani) (C-436/93) esitatud taotlused, millega soovitakse saada nimetatud kohtutes pooleli olevates vaidlustes järgmiste poolte vahel:

Bristol-Myers Squibb

ja

Paranova A/S (C-427/93)

ning

C.H. Boehringer Sohn,

Boehringer Ingelheim KG,

Boehringer Ingelheim A/S

ja

Paranova A/S (C-429/93),

ning

Bayer Aktiengesellschaft,

Bayer Danmark A/S

ja

Paranova A/S (C-436/93),

* Kohtumenetluse keel: taani.

eelotsust nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi (89/104/EMÜ) kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 1) artikli 7 ja EÜ asutamislepingu artikli 36 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed C. N. Kakouris, J.-P. Puissochet ja G. Hirsch ning kohtunikud G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann (ettekandja-kohtunik), P. Jann ja H. Ragnemalm,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretärid: kohtusekretäri asetäitja H. von Holstein,

ametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Bristol-Myers Squibb, esindaja: advokaat Kirsten Levinsen, Kopenhaagen,

- C. H. Boehringer Sohn, Boehringer Ingelheim KG ja Boehringer Ingelheim A/S, esindaja: advokaat Karen Dyekjær-Hansen, Kopenhaagen,

- Bayer Aktiengesellschaft ja Bayer Danmark A/S, esindajad: *Rechtsanwalt* Dietrich C. Ohlgart, Hamburg, ja advokaat Henrik Nebelong, Kopenhaagen,

- Paranova A/S, esindaja: advokaat Erik B. Pfeiffer, Kopenhaagen,

- Saksamaa valitsus, esindajad: liidu justiitsministeeriumi kõrgem ametnik Alexander von Mühlendahl, sama ministeeriumi vanemametnik Alfred Dittrich ja liidu majandusministeeriumi kõrgem ametnik Ernst Röder,

- Prantsusmaa valitsus, esindajad: välisministeeriumi õigusosakonna välisasjade sekretär Hélène Duchêne ja sama osakonna asedirektor Edwige Belliard,

- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: Treasury Solicitor's Departmenti ametnik Lucinda Hudson, keda abistab: *barrister* Michael Silverleaf,

- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigustalituse ametnikud Pieter van Nuffel ja Anders Christian Jessen,

võttes arvesse kohtuistungil ettekannet,

olles kuulnud 4. oktoobri 1995. aasta kohtuistungil ära Bristol Myers-Squibbi, esindaja: advokaat Peter-Ulrik Plesner, Kopenhaagen; C. H. Boehringer Sohni, Boehringer

Ingelheim KG ja Boehringer Ingelheim A/Si, esindaja: Karen Dyekjær-Hansen; Bayer Aktiengesellschafti ja Bayer Danmark A/Si, esindajad: Henrik Nebelong ja Dietrich C. Ohlgart; Paranova A/Si, esindaja: Erik B. Pfeiffer; Prantsusmaa valitsuse, esindaja: välisministeeriumi õigusosakonna välisasjade sekretär Philippe Martinet; Ühendkuningriigi valitsuse, esindajad: Treasury Solicitor's Departmenti ametnikud Lindsey Nicoll ja Michael Silverleaf; ning komisjoni, esindajad: Richard Wainwright, Hans Peter Hartvig and Angela Bardenhewer, suulised märkused,

olles kuulnud 14. detsembri 1995. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

- 1 Oma 22. oktoobri 1993. aasta (C-427/93), 21. oktoobri 1993. aasta (C-429/93) ja 1. novembri 1993. aasta määrustega (C-439/93), mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 25. ja 26. oktoobril ning 4. novembril 1993, esitas Sø- og Handelsretten i København (Kopenhaageni mere- ja kaubanduskohus) (kohtuasjades C-427/93 ja C-429/93) ja Højesteret (ülemkohus) (kohtuasjas C-436/93) EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel mitu eelotsuse küsimust, mis puudutavad nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi (89/104/EMÜ) kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 1; edaspidi „direktiiv”) artikli 7 ja EÜ asutamislepingu artikli 36 tõlgendamist.
- 2 Kõnealused küsimused esitati kolmes kohtuvaidluses, mille poolteks on ühelt poolt ravimitootjad Bristol-Myers Squibb, C.H. Boehringer Sohn, Boehringer Ingelheim KG ja Boehringer Ingelheim A/S (edaspidi „Boehringer”) ning Bayer Aktiengesellschaft ja Bayer Denmark A/S (edaspidi „Bayer”) ning teiselt poolt Paranova A/S (edaspidi „Paranova”) vahel, kes impordib Taani teatud eespool nimetatud ettevõtjate valmistatud tooteid.

Õiguslik raamistik

- 3 Asutamislepingu artikli 36 kohaselt on lubatud liikmesriikide vahelised impordikeelud ja -piirangud, mis on õigustatud tööstus- ja kaubandusomandi kaitsega, tingimusel, et need ei kujuta endast meelevaldse diskrimineerimise vahendit ega liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramist.

- 4 Direktiivi artikkel 5, mis käsitleb kaubamärgiga antavaid õigusi, on sõnastatud järgmiselt:

"1. Registreeritud kaubamärk annab omanikule selle kasutamise ainuõiguse. Omanikul on õigus takistada kõiki kolmandaid isikuid kasutamast kaubandustegevuse käigus ilma tema loata:

a) kõiki kaubamärgiga identseid tähiseid kaupade või teenuste puhul, mis on identsed nendega, mille jaoks kaubamärk on registreeritud;

b) kõiki tähiseid, mille identsuse või sarnasuse tõttu kaubamärgiga ning identsuse või sarnasuse tõttu kaubamärgiga ja tähisega kaitstud kaupade või teenustega on tõenäoline, et üldsus võib need omavahel segi ajada või tekitada seoseid kaubamärgi ja tähise vahel.

2. ...

3. Lõigete 1 ja 2 alusel võib muu hulgas keelata järgmised toimingud:

a) tähise kandmine kaupadele või nende pakendile;

b) kõnealuse tähisega kaupade pakkumine, turuleviimine või ladustamine nimetatud otstarbel või kõnealuse tähisega teenuste pakkumine või osutamine;

c) kaupade importimine ja eksportimine kõnealuse tähise all;

d) tähise kasutamine äridokumentidel või reklaamides.

...".

5 Direktiivi artiklis 7 on kehtestatud "kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumise" põhimõtte järgmistel tingimustel:

"1. Kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kaubamärgi kasutamine seoses kaupadega, mille on kõnealuse kaubamärgi all ühenduse turule viinud kaubamärgiomanik või mis on seal turule viidud tema loaga.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui omanikul on õiguslik põhjendus olla vastu kaupade täiendavale turustamisele, eriti kui kaupade olukord on pärast turuleviimist muutunud või kahjustada saanud."

6 Kõnealused sätted võeti Taani õigusesse üle vastavalt 6. juuni 1991. aasta tootmis-, kaubanduslikke ja kollektiivkaubamärke käsitleva seaduse nr 341 artiklitega 4 ja 6.

Faktilised asjaolud ja eelotsuse küsimused

7 Bristol-Myers Squibb turustab mitmes liikmesriigis ravimeid, mida ta on ise valmistanud või mida tema sidusühing on valmistanud, ning talle kuuluvad Taanis registreeritud kaubamärgid Capoten, Mycostatin, Vepesid, Vumon ja Diclocil. Capoteni kasutatakse vererõhu alandamiseks ning seda turustatakse tablettidena mullpakendites. Mycostatin on suu seennakkuste raviks mõeldud segu ja seda turustatakse pudelites. Vepesid on vähivastane ravim, mida müüakse ampullides või tablettidena mullpakendites. Vumon on samuti vähivastane ravim, mis on pakendatud ampullidesse. Diclocil on antibiootikum, mida kasutatakse nakkuste raviks, ning seda müüakse kapslitena mullpakendites.

8 Boehringer valmistab ravimeid Saksamaal ja müüb neid kogu ühenduses. Ta registreeris Taanis kaubamärgi Boehringer Ingelheim, mida kasutatakse tavaliselt kõikidel Boehringeri ravimitel, ning kaubamärgid Atrovent, Berodual, Berotec ja Catapresan, mida kasutatakse eriravimite tähistamiseks. Atroventi, Beroduali ja Beroteci kasutatakse bronhiaalastma raviks ning neid müüakse aerosoolidena. Neid müüakse kõikides liikmesriikides aerosoolinhalaatoritena, kuid toimeaine kogused on erinevad. Catapresani kasutatakse kõrge vererõhu raviks ning seda müüakse tablettidena mullpakendites.

- 9 Bayer valmistab ja müüb mitmetes liikmesriikides Adalati-nimelist ravimit, mille ta oli registreerinud Taanis kaubamärgina koos oma ärinimega Bayer. Adalati kasutatakse südame- ja vereringehaiguste raviks. Adalati müüdi Taanis aastaid 30 ja 100 tabletti sisaldavates pakendites, millest igapähe oli 10 tabletti sisaldavad mullpakendid. Alates 1990. aastast on Taanis müüdud vaid 100 tabletti sisaldavaid pakendeid. Teistes liikmesriikides on Adalati müüdud erineva suurusega pakendites, mis sisaldavad 20, 30, 50, 60 või 100 tabletti.
- 10 Paranova on äriühing, mis turustab paralleelimporditud ravimeid. Ta on ostnud eespool nimetatud tooteid partiidena liikmesriikidest, kus hinnad on suhteliselt madalad (Kreeka, Ühendkuningriik, Hispaania ja Portugal), ning neid importinud Taani, kus ta müüb neid valmistaja ametlikust müügihinnast madalama hinnaga, teenides siiski kasumit.
- 11 Taanis toimuvaks müügiks pakendas Paranova kõik ravimid ümber uutesse ühesugustesse ja selgelt eristatavatesse välispakenditesse, mis olid valged värviliste triipudega; nimetatud värvid vastavad tootja originaalpakendi värvidele. Kõnealusel pakendil olid muuhulgas tootjate vastavad kaubamärgid ning mäрге, et toote olid valmistanud vastavalt Bristol-Myers Squibb, Boehringer Ingelheim ja Bayer ning selle “importis ja pakendas ümber Paranova”.
- 12 Capoteni, Diclocili, Catapresani ja Adalati pakendab Paranova ümber erineva suurusega pakenditesse.
- 13 Eelkõige Adalati puhul olid Bayeri kasutatud Taani pakendil sõnad “Adalat 20 mg”. Paranova importis Adalati Kreekast, kus toodet müüdi pakendis, milles oli kolm 10 tabletti sisaldavat mullpakendit, ning Paranova pakendas selle ümber uutesse pakenditesse, millel oli kiri “Adalat retard” ja milles oli kümme 10 tabletti sisaldavat mullpakendit.
- 14 Lisaks välispakendi väljavahetamisele viis Paranova läbi järgmised toimingud.
- 15 Vepesidi ja Vumoni puhul võttis Paranova ravimipudelikesed ja ampullid välja neid ümbritsevast polsterdusest ning kinnitas igale ravimipudelikesele või ampullile uue isekleepuva sildi, mis kattis tootja etiketi. Uuel etiketil oli Bristo-Myers Squibbi kaubamärk ja märged, et toote valmistaja on Bristol-Myers Squibb ning selle importija ja ümberpakendaja on Paranova. Seejärel asetati ravimipudelikesed ja ampullid tagasi originaalpolsterduse sisse ning pandi uude välispakendisse. Ka Mycostatini, Atroventi, Beroduali ja Beroteci puhul kattis Paranova pudelite või inhalaatorite originaaletiketid oma etikettidega, millel olid muuhulgas tootja kaubamärgid.
- 16 Paranova lisas Vepesidi, Vumoni, Beroduali ja Beroteci uutele pakenditele taanikeelsed kasutusjuhendid.
- 17 Mycostatini pakendis asendas Paranova originaalpakendis oleva pihuse pihusega, mida ei olnud valmistanud Bristol-Myers Squibb.
- 18 Lisaks registreeris Paranova tooted farmakoloogiliste erivalmististena Taani farmakoloogiliste erivalmististe registris asjaomaste Taani õigusaktide kohaselt, kasutades samu tootenimesid nagu tootjad.

19 Bristol-Myers Squibb ja Boehringer esitasid Paranova vastu hagi S ϕ - og Handelsrettenile, väites, et kostja on muuhulgas kohustatud tunnistama, et ta on rikkunud hageja kaubamärke, kinnitades need hageja nõusolekuta toodetele, mida ta müügil paneb, ning et kostjal tuleks keelata kõnealuste kaubamärkide kinnitamine toodetele, mida ta ümber pakendas ja turustas.

20 Siseriiklik kohus otsustas peatada menetluse ja esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

"1. Kas nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiiv 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada selliselt, et kui ei kohaldata artikli 7 lõiget 2, ei saa kaubamärgiomanik, kes on liikmesriigis viinud kaubad turule kaubamärgi all, takistada kolmandal isikul kaupade importi teise liikmesriiki eesmärgiga turustada kaupu seal sama kaubamärgi all, isegi siis, kui kõnealune kolmas isik on kinnitanud kaupade sisepakendile etiketid, millele on kinnitatud kaubamärk, ja asendanud originaalvälispakendi uue pakendiga, millele on kinnitatud kaubamärk?"

Küsimuses rõhutatakse, et eelotsust ei taotleta juhtudel, kui asutamislepingu artikli 36 teise lausega võiks õigustada ümberpakendamist ja kaubamärgi uuesti kinnitamist kohtuasjas 102/77 kehtestatud põhimõtete kohaselt, vaid eelotsuse küsimuses küsitakse üksnes seda, kas artikli 7 lõige 1 tuleb sõnastada selliselt, et lisaks Euroopa Ühenduses kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumise üldpõhimõtte kehtestamisele toob see samuti kaasa kaubamärgiomanikele antud õiguste üldise piiramise siis, kui on tegu kaubamärgi kasutusega, milleks kaubamärgiomanik ei ole andnud oma nõusolekut.

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt, kas direktiivi 89/104/EMÜ artikli 7 lõige 2 toob pärast rakendamist kaasa selle, et kohtuasjas 102/77 kehtestatud ja hiljem väljakujunenud Euroopa Kohtu kohtupraktika on teisejärguline, kuna ümberpakendamise õigus tuleb esmalt kindlaks määrata kõnealuse direktiivi artikli 7 lõikele 2 vastavate siseriiklike õigusnormide kohaselt?"

21 Kohtuasjas C-427/93 esitas S ϕ - og Handelsretten veel järgmised kaks küsimust:

"3. Eeldusel, et kõnealuse direktiivi artikli 7 lõike 1 eesmärk on lubada paralleelimportijatel kinnitada uuesti kaubamärke, tuleb kaupade ümberpakendamist käsitleda artikli 7 lõike 2 "õigusliku põhjendusena"?"

Eelkõige kas see muudab asja, et vaid välispakend on välja vahetatud ja uuesti märgistatud, kuid mitte sisepakend?"

4. Võttes arvesse asutamislepingu artikli 36 teises lauses olevaid erandeid ja Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas 102/77, mida võib kirjeldada teatud toote turu eraldamisena ning eelkõige milliseid iseloomulikke tegureid tuleb võtta arvesse selle hindamisel, kas liikmesriikide vahelised turud on teatud toote osas kunstlikult eraldatud seoses kaubamärgiomaniku kasutatava müügisüsteemiga?"

22 Bayer esitas Paranova vastu hagi S ϕ - og Handelsrettenile, kuid hagi jäeti rahuldamata. Seejärel esitas ta hagi Højesteretile, kes esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

"1. Kas kaubamärgiomaniku õigus olla vastu sellele, et paralleelimportija vahetab tema kaupade originaalpakendi täielikult või osaliselt välja uue pakendi vastu, millele paralleelimportija kinnitab uuesti kaubamärgi, tuleb kindlaks määrata siseriiklikus kaubamärgiõiguses koostoimes nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 7 lõigetega 1 ja 2 või ka koostoimes EÜ asutamislepingu artikli 36 esimese ja teise lausega?

2. Kas sel on tähtsust, et kõnealuste kaupade turud võivad olla väidetavalt kunstlikult eraldatud, kui hinnatakse neid õiguslikke meetmeid, mida kaubamärgiomanik võib võtta?

Kui viimasele küsimusele vastatakse jaatavalt, palutakse Euroopa Kohtul täpsustada kõnealuste meetmete tähtsust.

3. Kui teisele küsimusele vastatakse jaatavalt, kas kaubamärgiomaniku õigusi mõjutab see, et ta kavatses turud kunstlikult eraldada või kasutas ta sellist turgude eraldamist?

Euroopa Kohtul palutakse täpsustada, kuidas jaatav vastus mõjutab kõnealuseid õigusi.

4. Seoses kolmanda küsimusega, kas paralleelimportija peab näitama, et kavatsus oli olemas, või selle tõenäosuse kindlaks tegema, või peab kaubamärgiomanik näitama, et kavatsust ei olnud, või selle tõenäosuse kindlaks tegema?

5. Kas esimeses küsimuses kirjeldatud kaubamärgi uuesti kinnitamine on direktiivi artikli 7 tähenduses piisav 'õiguslik põhjendus' või peab kaubamärgiomanik näitama lisaks muid asjaolusid, näiteks seda, et kaupade seisundit on paralleelimportija poolt turule viimisel muudetud või kahjustatud ?"

23 Kõnealused kohtuasjad liideti Euroopa Kohtu presidendi 18. novembri 1993. aasta määrusega kirjalikuks ja suuliseks menetluseks ning kohtuotsuse tegemiseks.

Direktiivi artikli 7 kohaldamine

24 Kohtuasjas C-436/93 esitatud esimeses küsimuses küsib Højesteret peamiselt, kas seda, kui kaubamärgiomanik tugineb oma õigustele omanikuna selle takistamiseks, et importija turustab toodet, mille omanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, kui nimetatud importija on toote ümber pakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud ilma omaniku loata, tuleb hinnata üksnes siseriikliku kaubamärgiõiguse ja direktiivi artikli 7 ühendatud sätete alusel või tuleb arvesse võtta ka asutamislepingu artiklit 36.

25 Kui ühenduse direktiivides nähakse ette asutamislepingu artiklis 36 nimetatud huvide kaitse tagamiseks vajalike meetmete ühtlustamine, tuleb kõiki sellega seotud siseriiklike meetmeid hinnata seoses kõnealuse direktiivi sätetega ja mitte asutamislepingu artiklitega 30-36 (vt kohtuasi 5/77: *Tedeschi versus Denkavit*, EKL 1977, lk 1555, punkt 35; kohtuasi 227/82: *Van Bennekom*, EKL 1983, lk 3883, punkt 35; kohtuasi C-37/92: *Vanacker versus Lesage*, EKL 1993, lk I-4947, punkt 9; kohtuasi C-323/93: *Centre d'Insémination de la Crespelle versus Coopérative de la Mayenne*, EKL 1994, lk I-5077, punkt 31).

- 26 Direktiivi artikkel 7 sõnastatakse üldiselt ning see reguleerib põhjalikult kaubamärgiõiguste ammendumist ühenduse turul müüdavate toodete osas. Seetõttu tuleb selle valdkonna siseriiklikke õigusnorme hinnata kõnealuse artikli valguses.
- 27 Direktiivi, nagu kõiki teiseseid õigusakte, tuleb siiski tõlgendada kaupade vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete ja eelkõige artikli 36 valguses (vt kohtuasi C-47/90: Delhaize *versus* Promalvin, EKL 1992, lk I-3669, punkt 26; ja kohtuasi C-315/92: Verband Sozialer Wettbewerb *versus* Clinique Laboratories and Estée Lauder, EKL 1994, lk I-317, punkt 12).
- 28 Seetõttu tuleb kohtuasjas C-436/93 esitatud esimesele küsimusele vastata, et seda, kui kaubamärgiomanik tugineb oma õigustele omanikuna selle takistamiseks, et importija turustab toodet, mille omanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, kui nimetatud importija on toote ümber pakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud ilma omaniku loata, tuleb hinnata üksnes siseriikliku kaubamärgiõiguse ja direktiivi artikli 7 ühendatud sätete alusel, ning neid sätteid tuleb tõlgendada asutamislepingu artikli 36 valguses.

Direktiivi artikli 7 lõike 1 tõlgendamine

- 29 Kohtuasjades C-427/93 ja C-429/93 esitatud esimeses küsimuses küsib Sõ- og Handelsretten peamiselt, kas direktiivi artikli 7 lõige 1, välja arvatud artikli 7 lõikes 2 toodud tingimustel, välistab selle, et kaubamärgiomanik tugineb oma õigustele omanikuna selle takistamiseks, et importija turustab toodet, mille omanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, kui nimetatud importija on toote ümber pakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud ilma omaniku loata.
- 30 Direktiivi artikli 7 lõikes 1 on sätestatud, et kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kaubamärgi kasutamine seoses kaupadega, mille on kõnealuse kaubamärgi all ühenduse turule viinud kaubamärgiomanik või mis on seal turule viidud tema loaga.
- 31 Nimetatud säte on koostatud selliselt, et see vastab Euroopa Kohtu otsustes kasutatud sõnastusele, milles on asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamisel tunnustatud ühenduse õiguses kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumise põhimõtet. Selles korratakse Euroopa Kohtu kohtupraktikat, mille kohaselt liikmesriigi õigusnormide alusel kaitstud kaubamärgiomanik ei saa tugineda kõnealustele õigusnormidele sellise toote, mille on ta teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, impordi või turustamise takistamiseks (vt eelkõige kohtuasi 16/74: Centrafarm *versus* Winthrop, EKL 1974, lk 1183, punktid 7-11; kohtuasi C-10/89: CNL-SUCAL *versus* HAG GF, EKL 1990, lk I-3711, punkt 12 ("HAG II"); ja kohtuasi C-9/93: IHT Internationale Heiztechnik *versus* Ideal Standard, EKL 1994, lk I-2789, punktid 33 ja 34).
- 32 Põhikohtuasja hagejad ja Saksa valitsus on siiski väitnud, et direktiivi artikli 7 lõikes 1 on paralleelimportijale antud üksnes õigus müüa tooted sellisel kujul, milles kaubamärgiomanik viis need turule teises liikmesriigis. Nende arvates ei ammendu kaubamärgiomaniku direktiivi artikli 5 kohane ainuõigus kinnitada kaubamärki, nii et omanik võib keelata kaubamärgi kinnitamise ümberpakendatud toodetele isegi muudel kui artikli 7 lõikes 2 sätestatud erandjuhtudel.
- 33 Selle argumendiga ei saa nõustuda.

- 34 Asutamislepingu artiklit 36 käsitleva Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt tuleb kaubamärgiomaniku ainuõigust kinnitada kaubamärk tootele käsitleda teatud juhtudel ammendatuna, et võimaldada importijal turustada selle kaubamärgi all tooteid, mille omanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga (vt kohtuasi 102/77: Hoffmann-La Roche *versus* Centrafarm, EKL 1978, lk 1139; kohtuasi 3/78: Centrafarm *versus* American Home Products Corporation, EKL 1978, lk 1823; ning liidetud kohtuasjades C-71/94, C-72/94 ja C-73/94: Eurim-Pharm *versus* Beiersdorf ja kohtuasjas C-232/94: MPA Pharma *versus* Rhône-Poulenc Pharma, milles tehakse täna otsused).
- 35 Seetõttu tähendaks nõustumine argumendiga, mille kohaselt artikli 7 lõike 1 kohast ammendumispõhimõtet ei saa kohaldada siis, kui importija on toote ümber pakendanud ja kinnitatud sellele kaubamärgi, asutamislepingu artiklitest 30 ja 36 tulenevate põhimõtete olulist muutmist.
- 36 Miski ei vihja sellele, et direktiivi artikli 7 eesmärk on piirata kõnealuse kohtupraktika ulatust. Selline mõju ei oleks lubatud, kuna direktiiviga ei saa põhjendada takistusi ühendusesisesele kaubandusele, kui see ei ole lubatud asutamislepingu sätetes. Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt ei kehti koguseliste piirangute ja samaväärse toimega meetmete keeld üksnes siseriiklike meetmete suhtes, vaid ka ühenduse institutsioonide meetmete suhtes (vt viimasena kohtuasi C-51/93: Meyhui *versus* Schott Zwiesel Glaswerke, EKL 1994, lk I-3879, punkt 11).
- 37 Seetõttu tuleb kohtuasjades C-427/93 ja C-429/93 esitatud esimesele küsimusele vastata, et, välja arvatud artikli 7 lõikes 2 määratletud juhtudel, on direktiivi artikli 7 lõikes 1 välistatud see, et kaubamärgiomanik tugineb oma õigustele omanikuna takistada seda, et importija turustab toodet, mille kaubamärgiomanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, isegi siis, kui kõnealune importija pakendab toote ümber ja kinnitab sellele kaubamärgi ilma omaniku loata.

Direktiivi artikli 7 lõike 2 tõlgendamine

- 38 Siseriiklikud kohtud paluvad peamiselt kohtuasjades C-427/93 ja C-429/93 esitatud teises küsimuses, kohtuasjas C-427/93 esitatud kolmandas ja neljandas küsimuses ning kohtuasjas C-436/93 esitatud teises, kolmandas, neljandas ja viiendas küsimuses selliste tingimuste määramist, mille puhul kaubamärgiomanik võib direktiivi artikli 7 lõike 2 alusel takistada sellise, importija poolt ümberpakendatud ravimi edasist turustamist, millele on uuesti kinnitatud omaniku kaubamärk. Nad küsivad eelkõige seda, kas asutamislepingu artiklit 36 käsitlev kohtupraktika on direktiivi artikli 7 lõike 2 kohaldamisel oluline, ja kui on, siis milline on kohtupraktikas väljakujunenud mõistete “turgude kunstlik eraldamine” ja “toote algseisundile” avalduva kahjuliku mõju tähendus ja sisu.
- 39 Direktiivi artikli 7 lõikes 2 sätestatakse, et kaubamärgiomanik võib olla vastu kaupade täiendavale turustamisele, eriti kui kaupade olukord on pärast turuleviimist muutunud või kahjustada saanud. Sõna “eriti” kasutamine näitab, et toodud juhtum on üksnes näitlik.
- 40 Direktiivi artikli 7 ja asutamislepingu artikli 36 eesmärk on sobitada omavahel kaubamärgiõiguste kaitset käsitlevat põhihuvi ja kaupade vaba liikumist ühisturul

käsitlevat põhihuvi, nii et kõnealust kahte õigusnormi, mis püüdlevad sama tulemuse poole, tuleb tõlgendada samal viisil.

- 41 Seetõttu tuleb selle kindlaksmääramiseks, kas kaubamärgiomanik võib direktiivi artikli 7 lõike 2 kohaselt olla vastu selliste ümberpakendatud toodete turustamisele, millele on kaubamärk uuesti kinnitatud, võtta aluseks asutamislepingu artiklit 36 käsitlev Euroopa Kohtu kohtupraktika.
- 42 Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt on artiklis 36 lubatud erandid kaupade ühisturul vaba liikumise põhiprintsiibist üksnes siis, kui sellised erandid on õigustatud selliste õiguste tagamisega, mis on kõnealuse tööstus- ja kaubandusomandi sisuks.
- 43 Euroopa Kohus on sedastanud, et kaubamärgiõigus on oluline osa asutamislepingus taotletava moonutamata konkurentsi süsteemist. Sellises süsteemis peavad ettevõtjad suutma ligi meelitada ja hoida kliente oma toodete või teenuste kvaliteedi abil ning see on võimalik üksnes siis, kui on olemas nende tuvastamist võimaldavad iseloomulikud märgid. Selleks, et kaubamärk saaks sellisena toimida, peab see olema selle tagatiseks, et kõik kaubamärgiga varustatud tooted on valmistatud selle ühe ettevõtja järelevalve all, kes vastutab nende kvaliteedi eest (vt kohtuasi HAG II, punkt 13, ja IHT Internationale Heiztechnik, punktid 37 ja 45).
- 44 Seetõttu, nagu Euroopa Kohus on paljudel juhtudel tunnistanud, on kaubamärgi sisuks eelkõige tagada kaubamärgiomanikule, et tal on ainuõigus kasutada kõnealust kaubamärki toote esmakordsel turuleviimisel, ning seetõttu kaitsta omanikku konkurentide eest, kes soovivad ära kasutada kaubamärgi seisundit ja mainet, müües tooteid, mis on ebaseaduslikult täistatud sellise kaubamärgiga (vt kohtuasi Hoffmann-La Roche *versus* Centrafarm, punkt 7; kohtuasi 1/81: Pfizer *versus* Eurim-Pharm, EKL 1981, lk 2913, punkt 7; HAG II, punkt 14; ja IHT Internationale Heiztechnik, punkt 33).
- 45 Sellest järeldub, nagu on nimetatud eespool, et liikmesriigi õigusnormidega kaitstud kaubamärgiomanik ei saa tugineda õigusnormidele selleks, et olla vastu sellise toote impordile või turustamisele, mille kaubamärgiomanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga (vt eelkõige Winthrop, punktid 7-11; HAG II, punkt 12; ja IHT Internationale Heiztechnik, punktid 33 ja 34).
- 46 Kaubamärgiõiguse eesmärk ei ole selle lubamine, et kaubamärgiomanikud jagaksid siseriiklikud turud, ega seega liikmesriikide vaheliste võimalike hinnaerinevuste säilitamise edendamise. Kuna sellised hinnaerinevused, eriti ravimiturul, võivad tuleneda teguritest, mille üle puudub kaubamärgiomanikel kontroll, nt maksimumhindade kehtestamist käsitlevad eri liikmesriikide lahknevad eeskirjad, ravimite hulgimüüjate ja apteekide kasumimarginaalid või ravikindlustuskavade alusel hüvitatavate ravikulude maksimumsumma, tuleb ühe liikmesriigi hindu käsitlevate lahknevate õigusnormide põhjustatud moonutused heastada ühenduse asutuste meetmetega ning neid ei või heastada nii, et teises liikmesriigis võetakse kasutusele kaupade vaba liikumist käsitlevate sätetega vastuolus olevad meetmed (vt eelkõige Winthrop, punktid 16 ja 17).
- 47 Selleks, et vastata küsimusele, kas kaubamärgiomaniku ainuõiguste hulka kuulub õigus olla vastu sellele, et kolmas isik kasutab kaubamärki pärast toote ümberpakendamist, tuleb võtta arvesse kaubamärgi olulist funktsiooni, milleks on tagada tarbijale või lõpptarbijale

kaubamärgiga varustatud toote päritolu andmed, võimaldades tal eristada seda teistsugust päritolu toodetest neid segi ajamata. Kõnealune päritolutagatis tähendab seda, et tarbija või lõpptarbija võivad olla kindlad, et kolmas isik ei ole kaubamärgiomaniku loata muutnud tarbijale või lõpptarbijale pakutud, kaubamärgiga varustatud toodet enne turustamist sellisel viisil, mis mõjutaks toote algseisundit (vt Hoffman-La Roche, punkt 7; Pfizer, punkt 8).

- 48 Seetõttu moodustab osa kaubamärgiõiguse sisust kaubamärgiomanikule antud õigus olla vastu sellisele kaubamärgi kasutamisele, mis võiks kahjustada päritolutagatist, ning selle õiguse kaitsmine võib õigustada erandit kaupade vaba liikumise põhiprintsiibist (vt Hoffmann-La Roche, punkt 7; Pfizer, punkt 9).
- 49 Kohtuasjas Hoffmann-La Roche sedastas Euroopa Kohus, et nende põhimõtete kohaselt tuleb asutamislepingu artiklit 36 tõlgendada selliselt, et kaubamärgiomanik võib tugineda oma õigustele omanikuna olla vastu sellele, et importija turustab sellist toodet, mille kaubamärgiomanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, kui nimetatud importija on toote pakendanud ümber uude pakendisse, millele on uuesti kinnitatud kaubamärk, välja arvatud juhul, kui:
- on näidatud, et kaubamärgiõiguse kasutamine kaubamärgiomaniku poolt, võttes arvesse tema kohaldatavat turustussüsteemi, soodustab turgude kunstlikku eraldamist liikmesriikide vahel;
 - on näidatud, et ümberpakendamine ei saa kahjulikult mõjutada toote algseisundit;
 - kaubamärgiomanikku teavitatakse eelnevalt enne ümberpakendatud toote turuleviimist ja
 - uuel pakendil on kirjas, kes on toote ümber pakendanud.
- 50 Seetõttu tuleb nimetatud kohtupraktika kohaselt direktiivi artikli 7 lõiget 2 tõlgendada selliselt, et kaubamärgiomanik võib seaduslikult takistada ravimi täiendavat turustamist, kui importija on selle ümber pakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud, välja arvatud juhul, kui on täidetud eespool nimetatud kohtuasjas Hoffmann-La Roche tehtud otsuses toodud neli tingimust.
- 51 Nimetatud kohtupraktikat tuleb siiski selgitada kõnealustes kohtuasjades ning kohtuasjades Eurim-Pharm *versus* Beiersdorf (C-71/94, C-72/94 ja C-73/94) ja MPA Pharma *versus* Rhône-Poulenc (C-232/94), milles Euroopa Kohus on samuti teinud otsuse, esitatud väidete valguses.

Liikmesriikide vaheliste turgude kunstlik eraldamine

- 52 Kaubamärgiomaniku tuginemine kaubamärgiõigustele selleks, et olla vastu kolmanda isiku ümberpakendatud toodete kaubamärgi all turustamisele, aitaks kaasa liikmesriikide vaheliste turgude eraldamisele, eelkõige siis, kui kaubamärgiomanik on viinud mitmes liikmesriigis turule sama ravimi erinevates pakendites, ning siis, kui paralleelimportija ei või importida teise liikmesriiki või viia seal turule toodet sellises seisundis, nagu kaubamärgiomanik on selle turule viinud teises liikmesriigis.

- 53 Seetõttu ei saa kaubamärgiomanik olla vastu toote ümberpakendamisele uude välispakendisse, kui omaniku kasutatud pakendi suurust liikmesriigis, kust importija on toote ostnud, ei saa turustada impordiliikmesriigis eelkõige seetõttu, et siseriiklike õigusnormide või siseriikliku praktika kohaselt on lubatud üksnes teatud suurusega pakendid, või seetõttu, et ravikindlustussätete kohaselt sõltub ravikulude hüvitamine pakendi suurusest, või väljakujunenud retseptitavade tõttu, mis põhinevad muuhulgas kutsealarühmade ja ravikindlustusasutuste soovitatud tüüpsuurustel.
- 54 Kui kaubamärgiomanik kasutab mitmeid erinevaid impordiliikmesriigis kehtivate õigusnormide ja tavade kohaseid pakendisuurusi nimetatud riigis, ei piisa ümberpakendamise mittevajalikkuse õigustamiseks selle kindlakstegemisest, et üht nimetatud suurustest turustatakse ka ekspordiliikmesriigis. Turgude eraldamisega oleks tegu siis, kui importija saaks müüa toodet üksnes oma turuosas.
- 55 Teiselt poolt võib kaubamärgiomanik olla vastu toote ümberpakendamisele uude välispakendisse, kui importija saab pakendada pakendisse, mida võib turustada impordiliikmesriigis, näiteks, kinnitades originaalvälis- või sisepakendile uued etiketid impordiliikmesriigi keeles või lisades sellele uue kasutusjuhendi või teabe impordiliikmesriigi keeles või asendades täiendava kaubaartikli, mis ei saaks heakskiitu impordiliikmesriigis, samasuguse heakskiidetud tootega.
- 56 Liikmesriigis kaitstud kaubamärgiõiguste omaniku õigust olla vastu ümberpakendatud toodete turustamisele kaubamärgi alusel tuleks piirata üksnes siis, kui importija läbiviidud ümberpakendamine on vajalik toote turustamiseks impordiliikmesriigis.
- 57 Lõpuks, vastupidiselt põhikohtuasja hagejate väitele, ei tähenda Euroopa Kohtu poolt kasutatud sõnad “turgude kunstlik eraldamine” seda, et importija peab näitama, et samasugust toodet eri pakendites eri liikmesriikides turule viies püüdis kaubamärgiomanik tahtlikult eraldada liikmesriikide vahelisi turge. Märkides, et kõnealune eraldamine peab olema kunstlik, soovis Euroopa Kohus rõhutada seda, et kaubamärgiomanik võib alati tugineda oma õigustele omanikuna olla vastu ümberpakendatud toodete turustamisele, kui sellist tegevust õigustatakse vajadusega kaitsta kaubamärgi olulist funktsiooni, mistõttu ei saa sellest tulenevat eraldamist pidada kunstlikuks.

Toote algseisundi kahjustamine

- 58 Põhikohtuasja hagejate väidete valguses tuleks selgitada alguses, et toote algseisundi kahjustamise mõiste viitab pakendis oleva toote seisundile.
- 59 Kaubamärgiomanik võib seetõttu olla vastu ümberpakendamisele, millega võib kaasnedä võltsimise risk või mis võib kahjustada toote algseisundit. Määratlemaks, kas sellega on tegu, tuleb võtta arvesse toote laadi ja ümberpakendamisviisi, nagu sedastas Euroopa Kohus kohtuasjas Hoffmann-La Roche tehtud otsuse punktis 10.
- 60 Kohtuasja Hoffmann-La Roche samast punktist järeldeb, et ravimite puhul tuleb ümberpakendamist vaadelda sellisena, nagu seda oleks läbi viidud tingimustes, mis ei saa mõjutada toote algseisundit, kui kaubamärgiomanik on nt toote turule viinud kahekordses pakendis ja kui ümberpakendamine mõjutab üksnes välist pakendit, jättes sisemise

pakendi puutumata, või kui ümberpakendamist teostatakse riigiasutuse järelevalve all selleks, et toodet ei rikutaks.

- 61 Nimetatud kohtupraktikast järeldub, et üksnes mullpakendite, pudelite, ravimipudelikeste, ampullide või inhalaatorite eemaldamine nende originaalvälispakendist ning nende asendamine uue välispakendiga ei saa mõjutada pakendis oleva toote algseisundit.
- 62 Põhikohtuasja hagejad on siiski väitnud, et isegi sellised tegevused toovad kaasa toote algseisundi kahjustamise ohu. Seega võivad mullpakendid, mis on pärit erinevatest originaalpakenditest ning mis on pakendatud ühte välispakendisse, olla erinevatest tootmispartiidest, ning neil võivad olla erinevad kõlblikkusajad; tooteid võib ladustada liiga kaua ning valgustundlikke tooteid võib valgus ümberpakendamisel kahjustada.
- 63 Nimetatud argumentidega ei saa nõustuda. Ei ole võimalik, et kaubamärgiomanikule antakse iga üksiku vea hüpoteetilise ohu põhjal õigus olla vastu ravimite ümberpakendamisele uutesse välispakenditesse.
- 64 Miski ei vihja sellele, et pakendis oleva toote algseisundit otseselt kahjustatakse, kui pudelitele, ravimipudelikestele, ampullidele või inhalaatoritele kinnitatakse isekleepuvad sildid, pakendile lisatakse uus kasutusjuhend või teave impordiliikmesriigi keeles või lisatakse täiendav kaubaartikkel (nt pihus), mida ei ole valmistanud kaubamärgiomanik.
- 65 Tuleks siiski tunnistada, et pakendis oleva toote algseisundit võidakse kaudselt mõjutada, kui näiteks:
 - ümberpakendatud toote välis- või sisepakendil või uues kasutusjuhendis või teabes on välja jäetud teatud oluline teave või antakse neis ebatäpset teavet toote laadi, koostise, mõju, kasutuse või säilitamise kohta, või
 - importija pakendisse lisatud täiendav kaubaartikkel, mis on mõeldud toote suu kaudu manustamiseks ja annustamiseks, ei vasta valmistaja ettenähtud kasutusviisile ja annustele.
- 66 Siseriiklik kohus peab hindama, kas see on nii, eelkõige võrreldes toodet kaubamärgiomaniku poolt impordiliikmesriigis turustatud tootega. Siiski ei tohiks välistada seda võimalust, et importija võib esitada teatud lisateavet, tingimusel, et teave ei ole vastuolus impordiliikmesriigis kaubamärgiomaniku esitatud teabega; seda nõuet täidetakse eelkõige siis, kui on tegu erineva teabega, mis tuleneb kaubamärgiomaniku poolt ekspordiliikmesriigis kasutatud pakendist.

Muud nõuded, mida paralleelimportija peab täitma

- 67 Kui ümberpakendamist viiakse läbi nii, et pakendis oleva toote algseisundit ei kahjustata, on kaitstud kaubamärgi oluline funktsioon päritolutagatisena. Seega ei eksitunud tarbijat ega lõpptarbijat toodete päritolu osas, vaid nad said tegelikult kaubamärgiomaniku ainujärelevalve all valmistatud tooted.
- 68 Kuna nimetatud tingimustel on kaupade vaba liikumise tagamiseks oluline otsustada, et kaubamärgiomanik ei või tugineda oma õigustele omanikuna olla vastu tema kaubamärgi

all importija ümberpakendatud toodete turustamisele, annab see siiski importijale teatud õigused, mis tavaliselt kuuluvad kaubamärgiomanikule endale.

- 69 Kaubamärgiomaniku huvides ning kaubamärgi kaitsmiseks igasuguse väärkasutuse eest tuleb nimetatud õigusi tunnustada üksnes siis, kui importija täidab teatud muid nõudeid, nagu sedastas Euroopa Kohus kohtuasjas Hoffmann-La Roche.
- 70 Kuna kaubamärgiomaniku huvides on, et tarbijale ega lõpptarbijale ei jäetaks sellist muljet, et kaubamärgiomanik vastutab ümberpakendamise eest, tuleb pakendile panna teave, kes toote ümber pakendas.
- 71 Nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, tuleb nimetatud teave esitada selgelt ümberpakendatud toote välispakendil (vt kohtuasi Hoffmann-La Roche, punkt 12 ja Pfizer, punkt 11). Nagu kohtujurist osutas oma ettepaneku punktis 128, tähendab see seda, et siseriiklik kohus peab hindama, kas see on trükitud selliselt, et kõik normaalse nägemisega inimesed sellest tavalise tähelepanu juures aru saavad.
- 72 Siiski ei ole vaja nõuda, et lisaks mainitaks pakendil selgelt, et ümberpakendamine viidi läbi kaubamärgiomaniku loata, kuna selline teade võiks tähendada seda, nagu kohtujurist osutas oma ettepaneku punktis 88, et ümberpakendatud toode ei ole täielikult seaduslik.
- 73 Kui paralleelimportija on siiski lisanud pakendisse täiendava kaubaartikli, mida ei ole valmistanud kaubamärgiomanik, peab ta tagama, et täiendava kaubaartikli päritolu on toodud sellisel viisil, et ei jääks muljet, et kaubamärgiomanik vastutab selle eest.
- 74 Samamoodi, nagu kohtuasjas Pfizer tehtud otsuse punktist 11 ilmneb, võidakse nõuda, et välispakendil oleks selge märge selle kohta, kes toote on valmistanud, kuna see võib küll olla tootja huvides, et tarbijale ega lõpptarbijale ei jäetaks muljet, et importija on kaubamärgiomanik ning et toode on valmistatud tema järelevalve all.
- 75 Isegi siis, kui toote pakendil on nimetatud isik, kes toote ümber pakendas, jääb võimalus, et kaubamärgi ning seega selle omaniku maine võivad siiski kannatada ümberpakendatud toote sobimatu esitluse tõttu. Sellisel juhul on kaubamärgiomaniku seaduslik, kaubamärgiõiguse sisuga seotud huvi olla vastu toote turustamisele. Selle hindamiseks, kas ümberpakendatud toote esitus võiks kahjustada kaubamärgi mainet, tuleb võtta arvesse toote laadi ja seda turgu, millele see on mõeldud.
- 76 Ravimite puhul on see kindlasti tundlik valdkond, milles üldsus on eriti nõudlik toote kvaliteedi ja rikkumatuse osas; toote esitus saab tõesti mõjutada üldsuse usaldust selles osas. Sellest järeldub, et vigane, halva kvaliteediga või määrdunud pakend võivad kahjustada kaubamärgi mainet.
- 77 Nõuded, millele ümberpakendatud ravimi esitus peab vastama, muutuvad vastavalt sellele, kas tegu on tootega, mida müüakse haiglates, või tootega, mida müüakse apteekide kaudu tarbijatele. Esimesel juhul manustavad tooteid patsientidele spetsialistid, kelle jaoks toote esitusel ei ole eriti tähtsust. Viimasel juhul on toote esitusel suurem tähtsus tarbija jaoks, ehkki retseptiravimite puhul tagab arstiresept ise tarbijatele teatud määral usalduse toote kvaliteedi suhtes.

78 Lõpuks, nagu Euroopa Kohus osutas kohtuasjas Hoffmann-La Roche, tuleb kaubamärgiomanikku eelnevalt teavitada ümberpakendatud toote turuleviimisest. Lisaks võib kaubamärgiomanik nõuda, et importija tarniks talle ümberpakendatud toote näidise enne selle turuleviimist, et tal oleks võimalik kontrollida, ega ümberpakendamist ei ole teostatud sellisel viisil, mis otseselt või kaudselt kahjustaks toote algseisundit, ning et esitlus pärast ümberpakendamist oleks selline, et see ei mõjutaks kaubamärgi mainet. Samamoodi võimaldab selline nõue seda, et kaubamärgiomanik saab end paremini kaitsta võltsimise eest.

79 Sellest tulenevalt tuleks kohtuasjas C-427/93 ja C-429/93 esitatud teisele küsimusele, kohtuasjas C-427/93 esitatud kolmandale ja neljandale küsimusele ning kohtuasjas C-436/93 esitatud teisele, kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et direktiivi artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et kaubamärgiomanik võib õiguspäraselt vastu olla ravimi täiendavale turustamisele, kui importija on toote ümberpakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud, välja arvatud juhul, kui:

- on kindlaks tehtud, et see, kui kaubamärgiomanik tugineb kaubamärgiõigustele omanikuna olla vastu kõnealuse kaubamärgiga varustatud, ümberpakendatud toote turuleviimisele, aitaks kaasa liikmesriikide vaheliste turgude kunstlikule eraldamisele; sellega on tegu siis, kui kaubamärgiomanik on viinud turule sama ravimi eri pakendites mitmes liikmesriigis, ja siis, kui importija läbiviidud ümberpakendamine on vajalik toote turustamiseks impordiliikmesriigis, ning ka siis, kui ümberpakendamine on läbi viidud sellistel tingimustel, mis ei saa toote algseisundit kahjustada; nimetatud tingimus ei tähenda siiski seda, et tuleb kindlaks teha, et kaubamärgiomanik on tahtlikult taotlenud liikmesriikide vaheliste turgude eraldamist;

- on näidatud, et ümberpakendamine ei saa kahjustada pakendis oleva toote algseisundit; sellega on tegu eelkõige siis, kui importija viis läbi üksnes sellised toimingud, millega ei kaasne toote kahjustamise ohtu, nt mullpakendite, pudelite, ravimipudelikeste, ampullide ja inhalaatorite eemaldamine nende originaalvälispakendist ja nende asendamine uue välispakendiga, isekleepuvate siltide kinnitamine toote sisepakendile, pakendile uue kasutusjuhendi või teabe lisamine või pakendisse täiendava kaubaartikli lisamine. Siseriiklik kohus peab tõendama, et pakendis oleva toote algseisundit ei kahjusta kaudselt see, et ümberpakendatud toote välis- või sisepakendil või uues kasutusjuhendis või teabel on välja jäetud teatud oluline teave või on neis toodud ebatäpne teave, või see, et importija pakendisse lisatud täiendav kaubaartikkel, mis on mõeldud toote suu kaudu manustamiseks ja annustamiseks, ei vasta valmistaja ettenähtud kasutusviisile ja annustele;

- uuel pakendil on selgelt kirjas, kes toote ümber pakendas ja valmistaja nimi, mis on trükitud selliselt, et normaalse nägemisega inimene sellest tavalise tähelepanu juures aru saaks; samamoodi tuleb näidata täiendava kaubaartikli, mida ei ole valmistanud kaubamärgiomanik, päritolu sellisel viisil, et ei jääks sellist muljet, et kaubamärgiomanik vastutab selle eest; siiski ei ole vaja näidata, et ümberpakendamine viidi läbi kaubamärgiomaniku loata;

- ümberpakendatud toote esitlus ei ole selline, et see võiks kahjustada kaubamärgi või selle omaniku mainet; seega ei tohi pakend olla vigane, halva kvaliteediga ega määrdunud; ja

- importija teavitab kaubamärgiomanikku sellest enne ümberpakendatud toote turuleviimist ning tarnib talle taotluse korral ümberpakendatud toote näidise.

Kohtukulud

- 80 Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi valitsuste ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikes kohtutes poolelioleva asja üks staadium, otsustavad kohtukulude jaotuse nimetatud kohtud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimustele, mille S ϕ - og Handelsretten i K ϕ benhavn esitas talle 22. oktoobri (C-427/93) ja 21. oktoobri 1993. aasta (C-429/93) määrustega ning H ϕ jesteret 1. novembri 1993. aasta määrusega (C-436/93), otsustab:

1. Seda, kui kaubamärgiomanik tugineb oma õigustele omanikuna selle takistamiseks, et importija turustab toodet, mille omanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, kui nimetatud importija on toote ümber pakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud ilma omaniku loata, tuleb hinnata üksnes siseriikliku kaubamärgiõiguse ja nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 7 ühendatud sätete alusel, ning neid sätteid tuleb tõlgendada asutamislepingu artikli 36 valguses.

2. Välja arvatud artikli 7 lõikes 2 määratletud juhtudel, on direktiivi 89/104/EMÜ artikli 7 lõikes 1 välistatud see, et kaubamärgiomanik tugineb oma õigustele omanikuna takistada seda, et importija turustab toodet, mille kaubamärgiomanik on teises liikmesriigis turule viinud või mis on seal turule viidud tema loaga, isegi siis, kui kõnealune importija pakendab toote ümber ja kinnitab sellele kaubamärgi ilma omaniku loata.

3. Direktiivi 89/104/EMÜ artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et kaubamärgiomanik võib õiguspäraselt olla vastu ravimi täiendavale turustamisele, kui importija on toote ümber pakendanud ja kaubamärgi uuesti kinnitanud, välja arvatud juhul, kui:

- on kindlaks tehtud, et see, kui kaubamärgiomanik tugineb kaubamärgiõigustele omanikuna olla vastu kõnealuse kaubamärgiga varustatud, ümberpakendatud toote turuleviimisele, aitaks kaasa liikmesriikide vaheliste turgude kunstlikule

eraldamisele; sellega on tegu siis, kui kaubamärgiomanik on viinud turule sama ravimi eri pakendites mitmes liikmesriigis, ja siis, kui importija läbiviidud ümberpakendamine on vajalik toote turustamiseks impordiliikmesriigis, ning siis, kui ümberpakendamine on läbi viidud sellistel tingimustel, mis ei saa toote algseisundit kahjustada; nimetatud tingimus ei tähenda siiski seda, et tuleb kindlaks teha, et kaubamärgiomanik on tahtlikult taotlenud liikmesriikide vaheliste turgude eraldamist;

- on näidatud, et ümberpakendamine ei saa kahjustada pakendis oleva toote algseisundit; sellega on tegu eelkõige siis, kui importija viis läbi üksnes sellised toimingud, millega ei kaasne toote kahjustamise ohtu, nt mullpakendite, pudelite, ravimipudelikeste, ampullide ja inhalaatorite eemaldamine nende originaalvälispakendist ja nende asendamine uue välispakendiga, isekleepuvate siltide kinnitamine toote sisepakendile, pakendile uue kasutusjuhendi või teabe lisamine või pakendisse täiendava kaubaartikli lisamine. Siseriiklik kohus peab tõendama, et pakendis oleva toote algseisundit ei kahjusta kaudselt see, et ümberpakendatud toote välis- või sisepakendil või uues kasutusjuhendis või teabel on välja jäetud teatud oluline teave või on neis toodud ebatäpne teave, või see, et importija pakendisse lisatud täiendav kaubaartikkel, mis on mõeldud toote suu kaudu manustamiseks ja annustamiseks, ei vasta valmistaja ettenähtud kasutusviisile ja annustele;

- uuel pakendil on selgelt kirjas, kes toote ümber pakendas ja valmistaja nimi, mis on trükitud selliselt, et tavanägemisega inimene sellest tavalise tähelepanu juures aru saaks; samamoodi tuleb näidata täiendava kaubaartikli, mida ei ole valmistanud kaubamärgiomanik, päritolu sellisel viisil, et ei jääks sellist muljet, et kaubamärgiomanik vastutab selle eest; siiski ei ole vaja näidata, et ümberpakendamine viidi läbi kaubamärgiomaniku loata;

- ümberpakendatud toote esitus ei ole selline, et see võiks kahjustada kaubamärgi või selle omaniku mainet; seega ei tohi pakend olla vigane, halva kvaliteediga ega määrdunud; ja

- importija teavitab kaubamärgiomanikku sellest enne ümberpakendatud toote turuleviimist ning tarnib talle taotluse korral ümberpakendatud toote näidise.

Rodríguez Iglesias

Kakouris

Puissochet

Hirsch

Mancini

Mointinho de Almeida

Gulmann

Jann

Ragnemalm

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. juulil 1996. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär
R. Grass

President
G. C. Rodríguez Iglesias